C/2025/3976

20.8.2025.

PADOMES IETEIKUMS,

(2025. gada 8. jūlijs),

par Bulgārijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2025/3976)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

Vispārīgi apsvērumi

(1) Regulā (ES) 2024/1263, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir noteikts, ka ekonomikas pārvaldības satvara mērķi ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar LESD noteiktajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un īstenošanas uzraudzību. Regula arī veicina valstu atbildību par fiskālo politiku un uzsver tās orientāciju vidējā termiņā apvienojumā ar efektīvāku un saskaņotāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns, kurā ietvertas tās fiskālās, reformu un investīciju saistības četru vai piecu gadu periodā atkarībā no valsts likumdošanas termiņa ilguma. Neto izdevumu ([2]) virzībai šajos plānos ir jāatbilst regulas prasībām, tostarp prasībām par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās trajektorija vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar minētajā regulā izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par trim gadiem.

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus; ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus; iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem; iv) valsts izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu; v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(2) Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("ANM"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. ANM nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi sniedzot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm ANM veicina ekonomikas un sociālo atveseļošanu, vienlaikus virzot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(3) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir pakāpeniski izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilo degvielu importa. Tas palīdz iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti.

(4) Bulgārija savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 15. oktobrī. Komisija atbilstoši minētās Regulas 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanību, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2022. gada 4. maijā pieņēma īstenošanas lēmumu par Bulgārijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([5]) un 2023. gada 8. decembrī grozīja šo lēmumu saskaņā ar 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finansiālā atbalsta maksimālo finanšu iemaksu ([6]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Bulgārija ir apmierinoši sasniegusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša sasniegšana nozīmē to, ka nav bijis regresa attiecībā uz tās pašas reformas vai investīcijas iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(5) Padome 2025. gada 20. jūnijā pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Bulgārijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu ([7]). Plāns tika iesniegts saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 11. pantu un 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, aptver laikposmu no 2025. gada līdz 2028. gadam un atspoguļo fiskālo korekciju, kas sadalīta pa četriem gadiem.

(6) Komisija 2024. gada 26. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([8]), pieņēma 2025. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Bulgārija nebija minēta starp tām dalībvalstīm, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([9]) Padome pieņēma 2025. gada 13. maijā un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2025. gada 10. martā.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Padomes Īstenošanas lēmums (2022. gada 4. maijs) par Bulgārijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 8091/22).

([6]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 8. decembris), ar ko groza 2022. gada 4. maija Īstenošanas lēmumu par Bulgārijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 15837/2023).

([7]) Padomes Ieteikums, (2025. gada 20. jūnijs), ar ko apstiprina Bulgārijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu (OV C, C/2025/3700, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3700/oj).

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

([9]) Padomes Ieteikums (2025. gada 13. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj.

(7) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt ES globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikti trīs pārmaiņu imperatīvi ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei: i) inovācija; ii) dekarbonizācija un konkurētspēja; iii) drošība. Lai novērstu inovācijas plaisu, ES vēlas veicināt rūpniecisko inovāciju, atbalstīt jaunuzņēmumu izaugsmi, izmantojot tādas iniciatīvas kā ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija, un veicināt progresīvu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un kvantu datošanas, ieviešanu. Tiecoties uz zaļāku ekonomiku, Komisija ir izstrādājusi visaptverošu Lētākas enerģijas rīcības plānu un tīras rūpniecības kursu, kas nodrošina, ka pāreja uz tīru enerģiju joprojām ir rentabla, konkurētspējai labvēlīga, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un ir izaugsmes virzītājspēks. Lai samazinātu pārmērīgu atkarību un palielinātu drošību, Savienība ir apņēmusies stiprināt globālās tirdzniecības partnerības, dažādot piegādes ķēdes un nodrošināt piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un tīras enerģijas avotiem. Šo prioritāšu pamatā ir horizontālie veicinošie faktori, proti, regulējuma vienkāršošana, vienotā tirgus padziļināšana, konkurētspējas finansēšana un uzkrājumu un investīciju savienība, prasmju un kvalitatīvu darbvietu veicināšana un labāka ES politikas koordinācija. Konkurētspējas kompass ir saskaņots ar Eiropas pusgadu, nodrošinot, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst Komisijas stratēģiskajiem mērķiem, izveidojot vienotu pieeju ekonomikas pārvaldībai, kas veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību visā Savienībā.

(8) 2025. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās līdztekus ANM īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi novērst visas problēmas, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Konkrētām valstīm adresētie ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi grozīto atveseļošanas un noturības plānu novērtēšanai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 21. pantu.

(9) 2025. gada konkrētām valstīm adresētie ieteikumi aptver galvenās ekonomikas politikas problēmas, kas nav pietiekami risinātas ar atveseļošanas un noturības plānos iekļautajiem pasākumiem, ņemot vērā attiecīgās problēmas, kas konstatētas 2019.–2024. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos.

(10) 2025. gada 4. jūnijā Komisija publicēja 2025. gada ziņojumu par Bulgāriju. Tajā tika izvērtēts, kā Bulgārija ir īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus un kā tā īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Pamatojoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Bulgārija. Tajā bija arī novērtēts Bulgārijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības, kā arī sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Gada progresa ziņojuma novērtējums

(11) (11) Padome 2025. gada 20. jūnijā Bulgārijai ieteica šādus maksimālos neto izdevumu pieauguma tempus: 6,2 % 2025. gadā, 4,9 % 2026. gadā, 4,4 % 2027. gadā un 4,0 % 2028. gadā, kas atbilst maksimālajam kumulatīvajam pieauguma tempam, kurš aprēķināts, atsaucoties uz 2024. gadu, proti, 6,2 % 2025. gadā, 11,4 % 2026. gadā, 16,3 % 2027. gadā un 21 % 2028. gadā. Bulgārija 2025. gada 2. maijā iesniedza savu gada progresa ziņojumu ([10]) par attiecīgajiem fiskālā rezultāta datiem un prognozēm un par reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Bulgārijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

(12) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls izaicinājums Eiropas Savienībai. Komisija ieteica koordinēti aktivizēt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu, un Eiropadome šo priekšlikumu atzinīgi novērtēja 2025. gada 6. marta sanāksmē. Pēc Bulgārijas 2025. gada 2. maija lūguma Padome 2025. gada 8. jūlijs pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, kas ļauj Bulgārijai atkāpties no ieteiktā neto izdevumu maksimālā pieauguma tempa un pārsniegt to ([11]).

([10]) 2025. gada progresa ziņojumi ir pieejamihttps://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_lv.

([11]) Padomes Ieteikums (2025. gada 8. jūlijs), ar ko Bulgārijai ļauj novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) (OV C, C/2025/3961, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3961/oj).

(13) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem ([12]) Bulgārijas vispārējās valdības budžeta deficīts palielinājās no 2,0 % no IKP 2023. gadā līdz 3,0 % 2024. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds palielinājās no 22,9 % no IKP 2023. gada beigās līdz 24,1 % 2024. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises nozīmē, ka neto izdevumu pieauguma temps 2024. gadā ir bijis 10,4 % apmērā. Gada progresa ziņojumā Bulgārija lēš, ka neto izdevumu pieaugums 2024. gadā būs 12,3 %. Mazāks neto izdevumu pieauguma temps Komisijas aprēķinos galvenokārt ir saistīts ar to, ka Komisija ir iegrāmatojusi vienreizējus izdevumus 2024. gadā. Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, fiskālā nostāja ([13]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2024. gadā kopumā bija neitrāla.

(14) Saskaņā ar gada progresa ziņojumu Bulgārijas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzams, ka reālais IKP 2025. gadā pieaugs par 3,0 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā tiek prognozēta 3,6 % apmērā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā palielināsies par 2,0 % un 2026. gadā par 2,1 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā plānota 3,6 % apmērā un 2026. gadā – 1,8 % apmērā.

(15) Gada progresa ziņojumā ir paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2025. gadā samazināsies līdz 2,9 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās sasniegs 28,9 %. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 8,6 % apmērā 2025. gadā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē ir paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 2,8 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 9,2 % apmērā 2025. gadā. Šīs neto izdevumu pieauguma prognozes, kas ir lielākas nekā norādīts gada progresa ziņojumā, ir saistītas ar mazākiem prognozētajiem ES finansētajiem izdevumiem, kā arī mazāku paredzamo diskrecionāro ieņēmumu pasākumu ietekmi, lai gan attiecībā pret mazākiem kopējiem izdevumiem, Komisijas 2025. gada pavasara prognozē. Šo atšķirību veicināja arī tas, ka Komisija 2024. gadā reģistrēja vienreizējus izdevumus, izveidojot zemāku sākuma bāzi 2024. gadam. Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā būs ekspansīva, proti, 1,1 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās palielināsies līdz 25,1 %.

(16) Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2025. gadā tiks finansēti vispārējās valdības izdevumi, kuru apmērs atbilst 1,0 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,4 % no IKP 2024. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta finansētie izdevumi dod iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Bulgārijas vispārējās valdības bilanci un parādu.

(17) Vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Bulgārijā 2021. un 2022. gadā bija 1,6 % no IKP un 2023. gadā – 1,5 % no IKP ([14]). Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi ir paredzams, ka izdevumi aizsardzībai būs 1,4 % no IKP 2024. gadā un 2,6 % no IKP 2025. gadā. Tas atbilst pieaugumam par 1,2 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2024. gadu. Laikposms, kad tiek aktivizēta valsts izņēmuma klauzula (2025.–2028. gads), ļauj Bulgārijai pārskatīt valdības izdevumu prioritātes vai palielināt valdības ieņēmumus, lai ilgstoši lielāki aizsardzības izdevumi neapdraudētu fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.

(18) Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi neto izdevumi Bulgārijā 2025. gadā pieaugs par 9,2 %. Pamatojoties uz Komisijas 2025. gada pavasara prognozi, ir paredzams, ka Bulgārijas neto izdevumu pieaugums 2025. gadā pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas atbilst novirzei ([15]) 1,1 % apmērā no IKP 2025. gadā. Tomēr prognozētā novirze ir valsts izņēmuma klauzulas elastības robežās, pamatojoties uz pašreizējām prognozēm par aizsardzības izdevumiem.

([12]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2025.

([13]) Fiskālo nostāju definē kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālo nostāju mēra kā starpību starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([14]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*). *COFOG* un NATO definīciju metodoloģisko atšķirību dēļ izdevumi, kuru pamatā ir *COFOG* definīcija, var atšķirties no izdevumiem, kuru pamatā ir NATO definīcija.

([15]) No 2026. gada šie skaitļi tiks norādīti kontroles kontā, kas izveidots ar Regulas (ES) 2024/1263 22. pantu.

(19) Gada progresa ziņojumā nav iekļautas budžeta prognozes par laikposmu pēc 2025. gada. Pamatojoties uz zināmajiem politikas pasākumiem, kas tiks īstenoti prognozes termiņā, Komisija savā 2025. gada pavasara prognozē paredz, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2026. gadā būs 2,8 % no IKP. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 1,7 % apmērā 2026. gadā. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2026. gadā ir prognozēta ierobežojoša, proti, 0,8 % no IKP. Komisija prognozē, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2026. gada beigās palielināsies līdz 27,1 %. Parāda attiecības pret IKP pieaugums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo stabilu primāro deficītu virs 2 % un ilgstošu inflācijas samazināšanos prognozes periodā apvienojumā ar augošām procentu likmēm.

Galvenie politikas uzdevumi

(20) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tas palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu. Šajā saspringtajā termiņā pabeigt atveseļošanas un noturības plāna efektīvu īstenošanu ir būtiski, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās veicinātu Bulgārijas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Komisijas paziņojumā "*NextGenerationEU* – tuvojas 2026. gads", kas pieņemts 2025. gada 4. jūnijā, ir precizēts piemērojamais grafiks mehānisma beigu posmam, sniegti norādījumi dalībvalstīm par to, kā līdz 2026. gada 31. augustam maksimāli palielināt īstenošanu, tostarp par to, kā vēl vairāk racionalizēt savus ANP, izklāstītas galvenās iespējas, kas jāapsver to pārskatīšanā, un uzsvērts, cik svarīgi ir rūpīgi kopīgi plānot pēdējo maksājumu pieprasījumu iesniegšanu 2026. gadā. Lai izpildītu atveseļošanas un noturības plāna saistības līdz 2026. gada augustam, Bulgārijai ir būtiski steidzami paātrināt reformu un investīciju īstenošanu, risinot attiecīgās problēmas. *REPowerEU* nodaļas ātra iekļaušana atveseļošanas un noturības plānā ir būtiska, lai finansētu papildu reformas un investīcijas Bulgārijas un ES stratēģisko mērķu atbalstam enerģētikas un zaļās pārkārtošanās jomā. Jo īpaši tie attiecas uz konsekventas politikas pieejas saglabāšanu paredzēto strukturālo reformu īstenošanā, kā arī uz konkurētspējīgu un efektīvu publiskā iepirkuma procedūru nodrošināšanu, lai būtu iespējama plānoto investīciju savlaicīga īstenošana. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(21) Bulgārijā ir paātrinājusies to kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Kohēzijas fonda (KF). Ir svarīgi turpināt centienus nodrošināt šo programmu ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Bulgārija jau veic pasākumus saskaņā ar tās kohēzijas politikas programmām, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi, vienlaikus veicinot sociālo kohēziju. Tajā pašā laikā Bulgārija joprojām saskaras ar problēmām, arī tām, kas saistītas ar (enerģētisko) nabadzību un sociālo iekļaušanu, izglītības kvalitāti un iekļautību, prasmju attīstību, neaizsargātu grupu integrāciju darba tirgū un enerģētikas pārkārtošanu, kas joprojām ir būtiski ilgtermiņa noturībai un konkurētspējai, jo tā ir joma, kurā turpmāka koncentrēšanās uz stratēģisko tehnoloģiju izstrādi varētu sniegt jaunas iespējas. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 ([16]) 18. pantu Bulgārijai kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanas ietvaros ir jāpārskata katra programma, cita starpā ņemot vērā 2024. gada valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus. Ar Komisijas priekšlikumiem, kas pieņemti 2025. gada 1. aprīlī ([17]), termiņš vidusposma pārskatīšanas rezultātu novērtējuma iesniegšanai par katru programmu tiek pagarināts un ir pēc 2025. gada 31. marta. Tie arī nodrošina elastību, kas palīdzēs paātrināt programmu īstenošanu, un rada dalībvalstīm stimulus piešķirt kohēzijas politikas resursus piecām Savienības stratēģiskajām prioritārajām jomām, proti, konkurētspējai stratēģisko tehnoloģiju, aizsardzības, mājokļu, ūdensapgādes noturības un enerģētikas pārkārtošanas jomā, un investīcijām prasmēs prioritārajās nozarēs, vienlaikus ESF+ programmās joprojām uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām.

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

([17]) Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056, – COM(2025) 123 final.

(22) Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) sniedz iespēju ieguldīt kādā no svarīgākajām ES stratēģiskajām prioritātēm, tādējādi stiprinot ES konkurētspēju. *STEP* tiek novirzīta, izmantojot 11 esošos ES fondus. Dalībvalstis var arī sniegt ieguldījumu programmā *InvestEU*, atbalstot investīcijas prioritārajās jomās. Bulgārija varētu optimāli izmantot šīs iniciatīvas, lai atbalstītu kritiski svarīgu tehnoloģiju, to vidū tīru un resursefektīvu tehnoloģiju, izstrādi vai ražošanu.

(23) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un citu ES fondu kontekstā, Bulgārija būtu efektīvi jāpievēršas pārējām problēmām, kas saistītas ar izglītības un prasmju kvalitāti, veselības aprūpi, ilgtermiņa aprūpi un sociālo iekļaušanu. Papildu problēmas, kas apdraud uzņēmējdarbības vidi un konkurētspēju, ietver valsts pārvaldes darbību, arī regulatoru neatkarību, publiskā iepirkuma procedūru efektivitāti un pētniecības un inovācijas koordināciju. Citas problēmas ir saistītas ar joprojām lielo atkarību no fosilajām degvielām, pastāvīgo enerģētisko nabadzību, nepietiekami attīstītu ilgtspējīgu transporta infrastruktūru un sliktu atkritumu un ūdens apsaimniekošanu.

(24) Kā noteikts Konkurētspējas kompasā, visām ES, valstu un vietējām iestādēm ir jāpieliek lielas pūles, lai izstrādātu vienkāršākus noteikumus un paātrinātu administratīvās procedūras. Komisija ir izvirzījusi vērienīgus mērķus administratīvā sloga samazināšanai – kopumā vismaz par 25 % un attiecībā uz MVU vismaz par 35 %; turklāt tā ir izveidojusi jaunus rīkus šo mērķu sasniegšanai, piemēram, sistemātisku ES regulējuma stresa testu un pastiprinātu dialogu ar ieinteresētajām personām. Lai sasniegtu šo mērķi, arī Bulgārijai ir jārīkojas. Lielākā daļa uzņēmumu (66 %) uzskata, ka administratīvo procedūru sarežģītība tiem ir problēma, veicot uzņēmējdarbību Bulgārijā ([18]). Valsts pārvaldes sniegto pakalpojumu kvalitāte joprojām ir nepietiekama, un pastāv ievērojamas reģionālās atšķirības. Lielākā daļa uzņēmumu uzskata, ka korupcija ir plaši izplatīta un ir problēma uzņēmējdarbības veikšanā. Citas galvenās problēmas uzņēmējdarbības vidē ir lielais administratīvais slogs un regulatīvie šķēršļi. Šos jautājumus varētu risināt, turpinot digitalizēt administratīvos pakalpojumus un samazinot uzņēmējdarbības sākšanas izmaksas. Publiskā iepirkuma procedūrās bieži trūkst konkurences vai kvalitātes, un tā rezultātā bieži vien trūkst pretendentu vai notiek sekmīgas pārsūdzības. Korupcijas riski publiskajā iepirkumā joprojām ir augsti, un tas attur uzņēmumus no dalības, jo pastāv priekšstats par neobjektivitāti apstākļos un novērtējumos. Regulatīvajām iestādēm ir ierobežoti resursi, un tās bieži vien ir pakļautas politiskai ietekmei, kas apdraud to neatkarību un darba kvalitāti. Lielas algu atšķirības starp dažiem regulatoriem un to vidū ierobežo iespējas piesaistīt kvalitatīvus ekspertus.

(25) Investīciju pētniecībā un izstrādē līmenis Bulgārijā ir ļoti zems, un tās netiek sadalītas lietderīgi, tādēļ ietekme un efektivitāte ir zema, jo īpaši attiecībā uz publisko pētniecību un izstrādi. 2023. gadā investīcijas pētniecībā un izstrādē veidoja 0,28 % no IKP salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 0,72 %. Turklāt saiknes starp akadēmiskajām aprindām un uzņēmumiem joprojām ir ierobežotas. Zemo pētniecības un izstrādes izdevumu līmeni pastiprina publisko līdzekļu sadalījums starp daudzām augstākās izglītības iestādēm un pētniecības organizācijām. Šo nepilnību rezultātā inovācijas rezultāti ir zemi, un par to liecina zemais patentu intensitātes līmenis un zinātnisko publikāciju, citējumu un publiskā un privātā sektora zinātnisko koppublikāciju skaits, kas ir zemāks par ES vidējo.

(26) Bulgārijas prioritāte joprojām ir piekļuve tīrai un cenas ziņā pieejamai enerģijai un atkarības no fosilā kurināmā mazināšana. Valstij 2024. gadā bija ceturtās augstākās elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas, kas daļēji skaidrojams ar ierobežoto savienojamību starp Dienvidaustrumeiropu un Centrāleiropu, kā arī ar pastāvīgo atkarību no fosilā kurināmā, kas veido aptuveni 25 % no elektroenerģijas ražošanas, apvienojumā ar nefosilās elastības tehnoloģiju ierobežoto pieejamību. Atliktā elektroenerģijas mazumtirdzniecības tirgus liberalizācijas reforma kavē pāreju uz tīru un cenas ziņā pieejamu enerģiju, jo cenu signālu trūkums palielina pieprasījumu, jo īpaši maksimumslodzes stundās, kad to apmierina elastības spējas, tostarp marginālas fosilā kurināmā spēkstacijas. Bulgārijā ir reģistrētas ievērojamas fosilā kurināmā subsīdijas, kas veido aptuveni 0,82 % no tās IKP, un līdz 2030. gadam pakāpeniska to izbeigšana nav plānota. Jo īpaši varētu uzskatīt, ka prioritāte ir pakāpeniskai izbeigt fosilā kurināmā subsīdijas, kas mērķtiecīgi nerisina enerģētiskās nabadzības problēmas un reāli nekliedē bažas par enerģētisko drošību. Bulgārijā fosilā kurināmā subsīdijas, piemēram, iepirkuma tarifi koģenerācijas stacijām, kā arī valsts rīkojums iegādāties elektroenerģiju no termoelektrostacijas "*Maritsa East II*", ir ekonomiski neefektīvas, turpina atkarību no fosilā kurināmā un mazina stimulus elektroenerģijas un siltumapgādes nozaru dekarbonizācijai.

([18]) "*Businesses' attitudes towards corruption in the EU*", Eirobarometra kopsavilkuma ziņojums (2024. gada aprīlis).

(27) Atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošana Bulgārijā ir palēninājusies. 2024. gadā valsts pievienoja 1 GW jaunas atjaunīgās enerģijas jaudas (galvenokārt saules fotoelementus), kas ir samazinājums salīdzinājumā ar 1,2 GW iepriekšējā gadā. Sarežģītas un ilgstošas atļauju piešķiršanas procedūras rada šķēršļus jaunas sauszemes vēja enerģijas jaudas uzstādīšanai, par ko liecina jaunu jaudu trūkums pēdējos gados. Atkrastes vēja enerģijas iekārtu potenciāls joprojām netiek izmantots, jo nav tiesiskā regulējuma, jo īpaši nolūkā noteikt paātrinātas atjaunīgo energoresursu apguves teritorijas un sagatavot tīkla attīstības plānu piekrastes teritorijām. Lai gan Bulgārija 2023. gadā radīja juridisko pamatu tam, lai noteiktu prioritāras zonas vēja iekārtām ANP paredzētās reformas ietvaros, tā joprojām nav noteikusi šīs zonas.

(28) Centralizētās siltumapgādes sistēmas Bulgārijā bieži vien ir sliktā tehniskā stāvoklī, un lielākajā daļā no tām galvenokārt izmanto dabasgāzi vai ogles.

(29) Nepietiekamā īstermiņa uzglabāšanas jauda un nepieciešamība paļauties uz fosilā kurināmā ražotājiem ir daži no galvenajiem iemesliem, kas rada vienas no augstākajām vairumtirdzniecības cenu svārstībām ES ar dienas vidējām vairumtirdzniecības cenu svārstībām 185 EUR/MWh apmērā 2024. gadā. Ierobežotā likviditāte vairumtirgū daļējas liberalizācijas un kompensācijas shēmas komerciālajiem lietotājiem dēļ ilgi ir kavējusi agregēšanas un pieprasījumreakcijas potenciālu, samazinot elektroenerģijas sistēmas elastību. Turklāt pilnīgas mazumtirdzniecības tirgus liberalizācijas trūkums turpinās mazināt elektroenerģijas sistēmas elastību.

(30) Bulgārijas tīkla pieslēguma jauda atjaunīgās enerģijas iekārtām kļūst arvien ierobežotāka, jo īpaši sadales līmenī, tāpēc ir vajadzīgi papildu ieguldījumi tīklā, lai pārvaldītu atjaunīgo energoresursu nepārtrauktu integrāciju.

(31) Enerģētiskā nabadzība joprojām ir strukturāla problēma, jo to cilvēku īpatsvars, kuri nespēj uzturēt mājokli pietiekami siltu, joprojām pārsniedz ES vidējo rādītāju. Lai gan Bulgārija 2023. gadā pieņēma enerģētiskās nabadzības juridisko definīciju kā daļu no ANP paredzētās reformas, tai joprojām ir jānosaka skartie iedzīvotāji un jāizstrādā efektīvas un mērķorientētas atbalsta shēmas.

(32) Ražošanas energointensitāte un ar enerģiju saistītās siltumnīcefekta gāzu emisijas Bulgārijā joprojām ir vienas no augstākajām ES. Ražošanas energointensitāte laikposmā no 2017. gada līdz 2022. gadam samazinājās līdz 2,45 GWh/EUR bruto pievienotās vērtības (BPV), taču tā joprojām ir ievērojami augstāka par ES vidējo rādītāju (1,05 GWh/EUR BPV). Energoefektivitātes veicināšana ražošanā, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un rūpnieciskās enerģijas izmantošanas samazināšana veicinātu ražīgumu un ekonomikas konkurētspējas pieaugumu.

(33) Transports ir nozare, kas rada visvairāk emisiju Bulgārijā, un autotransporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas laikposmā no 2005. līdz 2023. gadam ievērojami palielinājās, savukārt ES kopumā tās samazinājās. Ir vajadzīga turpmāka rīcība, lai stimulētu tīra transporta ieviešanu Bulgārijā, piemēram, sabiedriskā transporta plašāka veicināšana, ieviešot vienotu biļešu pakalpojumu sabiedriskajam transportam, modernizējot dzelzceļa infrastruktūru un elektrificējot atlikušās dzelzceļa līnijas, attīstot pārrobežu dzelzceļa savienojamību, uzstādot elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūru un ieviešot mazemisiju zonas urbanizētās teritorijās.

(34) Ilgtspējīga ūdens un atkritumu apsaimniekošana Bulgārijā joprojām ir problēma. Tai joprojām ir ierobežotas institucionālās spējas risināt šīs problēmas. Ir vajadzīga aktīvāka rīcība, lai stiprinātu koordināciju starp kompetentajām valsts iestādēm, izstrādātu uzraudzības un modelēšanas rīkus un uzlabotu ziņošanu un plānošanu vietējā un reģionālajā līmenī. Ieguldījumu nepietiekamība ūdens resursu apsaimniekošanā, lai izpildītu Ūdens pamatdirektīvā un Plūdu direktīvā noteiktās prasības, tiek lēsta 439 miljonu EUR apmērā gadā.

(35) Lielai daļai vidusskolas skolēnu trūkst pamatprasmju matemātikā, lasīšanā un dabaszinātnēs, un tas ir būtisks šķērslis prasmju turpmākai attīstībai. ESAO 2022. gada Starptautiskajā skolēnu novērtēšanas programmā (*PISA*) aptuveni puse no 15 gadus veciem Bulgārijas jauniešiem matemātikā, lasīšanā un dabaszinātnēs neuzrādīja pietiekamus rezultātus, un vēl augstāks rādītājs bija skolēniem no nelabvēlīgas vides. Nepietiekams sniegums ir saistīts arī ar skolu mācību programmām, kas joprojām lielā mērā ir balstītas uz zināšanām. Nepietiekami tiek izmantotas uz kompetencēm balstītas, uz izglītojamo vērstas pieejas, pārāk maz uzmanības pievēršot pamatprasmju attīstīšanai un *STEM* kompetencēm. Mācīšanas kvalitāti negatīvi ietekmē nespēja piesaistīt šai profesijai talantus, daļēji tāpēc, ka trūkst pastāvīgas profesionālās izaugsmes un apmācības, kas pielāgota skolotāju vajadzībām. Joprojām pastāv liela nevienlīdzība, kuras pamatā ir sociāli ekonomiskie faktori, un ir augsta sociālās segregācijas pakāpe, kas ietekmē skolas un saasina nevienlīdzību mācību jomā.

(36) Bulgārijas darba tirgus joprojām ir saspringts, ar zemu bezdarba līmeni, proti, 4,2 % 2024. gadā, un darba devēji ziņo, ka kopumā ir vajadzīgi vairāk nekā 260 000 papildu darba ņēmēju, kas ir aptuveni 9 % no pašlaik nodarbinātajām personām. Lai gan to jauniešu (15–29 gadi) īpatsvars, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, samazinājās, tas joprojām ir par 1,7 procentpunktiem augstāks nekā vidēji ES. Neraugoties uz nelieliem uzlabojumiem 2024. gadā, atšķirība cilvēku ar invaliditāti un bez tās nodarbinātībā joprojām ir viena no augstākajām ES, proti, 35,4 procentpunkti 2024. gadā. To cilvēku nodarbinātības līmenis, kuriem ir tikai zemākā līmeņa vidējā izglītība, ir par 42 procentpunktiem zemāks nekā personām ar terciāro izglītību, kas ir ievērojami lielāka atšķirība nekā vidēji ES. Turklāt romi saskaras ar būtiskām problēmām darba atrašanā, un tikai 47 % no viņiem ir nodarbināti. Nesenās pozitīvās neto migrācijas plūsmas nav pietiekamas, lai kompensētu darbaspēka samazināšanos un augsti kvalificētu gados jaunu darba ņēmēju emigrāciju. Šīs darba tirgus problēmas saasina darbaspēka prasmju trūkums un neatbilstība. Strādājošo iedzīvotāju digitālās prasmes joprojām ir būtiski zemas – 40,1 % darba ņēmēju (vecumā no 25 līdz 64 gadiem) ir vismaz digitālās pamatprasmes. Turklāt prasmju trūkumu saasina zemais līmenis, kādā PIA un terciārā izglītība atbilst darba tirgus vajadzībām, jo īpaši nozarēs, kas saistītas ar zaļo un digitālo pārkārtošanos. Turklāt Bulgārija ir ziņojusi par vienu no zemākajiem pieaugušo līdzdalības līmeņiem izglītībā Savienībā pēdējos desmit gados, proti, 9,5 % 2022. gadā salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 39,5 %.

(37) Sociālās atstumtības un nabadzības risks joprojām ir augsts, jo īpaši bērniem, vecāka gadagājuma cilvēkiem, personām ar invaliditāti un romiem. Izdevumi par sociālās aizsardzības pabalstiem Bulgārijā ir vieni no zemākajiem ES (18,3 % salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 26,8 % no IKP 2023. gadā), jo īpaši attiecībā uz sociālo palīdzību, ģimenes pabalstiem un bezdarbnieka pabalstiem. Minimālā ienākuma adekvātums ir krietni zem ES vidējā rādītāja (19,1 % salīdzinājumā ar 56,3 % no nabadzības sliekšņa 2023. gadā). 2024. gadā pabalstus saņēma tikai 25,1 % īstermiņa bezdarbnieku. Sistēmas ierobežotā spēja samazināt nabadzību liecina, ka ir jāuzlabo efektivitāte, aptvērums un lietderība. 2024. gadā sociālie pārvedumi (izņemot pensijas) samazināja nabadzību tikai par 27,7 %, kas ir zem ES vidējā rādītāja (34,4 %). Šo problēmu risināšana arī palīdzētu atbalstīt augšupēju sociālo konverģenci atbilstoši Komisijas dienestu sociālās konverģences sistēmas otrā posma valstu analīzei ([19]).

(38) Neraugoties uz veselības aprūpes izdevumu pieaugumu kopš 2019. gada, mirstība no ārstējamiem cēloņiem Bulgārijā nav samazinājusies un vairāk nekā divas reizes pārsniedz ES vidējo rādītāju, kas liecina par veselības aprūpes sistēmas neefektivitāti. Neraugoties uz to, ka nesen ir samazinājies personīgo maksājumu īpatsvars veselības aprūpes jomā, tas joprojām ir visaugstākais ES. Medmāsu un ģimenes ārstu skaits Bulgārijā 2023. gadā atkal samazinājās. Pašlaik uz vienu ārstu vidēji ir mazāk nekā viena medmāsa, un praktizējošo medmāsu īpatsvars uz 1 000 iedzīvotājiem joprojām ir viens no zemākajiem ES – tas apdraud piekļuvi medicīniskajiem pakalpojumiem un to kvalitāti. 2023. gadā vairāk nekā 40 % medmāsu un 50 % ārstu bija 55 gadus veci un vecāki, kas apvienojumā ar darbaspēka un aprīkojuma koncentrāciju pilsētu teritorijās ilgtermiņā kavē piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem,

AR ŠO IESAKA Bulgārijai 2025. un 2026. gadā rīkoties šādi.

1. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju saskaņā ar Eiropadomes 2025. gada 6. marta secinājumiem. Ievērot neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus, ko Padome ieteica 2025. gada 20. jūnijā, vienlaikus izmantojot valsts izņēmuma klauzulā paredzēto pielaidi lielākiem aizsardzības izdevumiem.

2. Ņemot vērā piemērojamos termiņus reformu un investīciju savlaicīgai pabeigšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, steidzami paātrināt atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu. Paātrināt kohēzijas politikas programmu (ERAF, TPF, ESF+, KF) īstenošanu, attiecīgā gadījumā izmantojot iespējas, ko sniedz vidusposma pārskatīšana. Optimāli izmantot ES instrumentus, arī iespējas, ko sniedz programma *InvestEU* un Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma, lai uzlabotu konkurētspēju.

3. Radīt labvēlīgus apstākļus konkurētspējas palielināšanai, uzlabojot valsts pārvaldes darbību un spējas, arī reģionālā līmenī. Vienkāršot regulējumu, uzlabot regulatīvos instrumentus un samazināt administratīvo slogu, lai uzņēmumiem radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Uzlabot pretkorupcijas pasākumu efektivitāti, jo īpaši augsta līmeņa korupcijas lietās. Uzlabot publiskā iepirkuma procedūru kvalitāti un stiprināt regulatoru neatkarību un darbību. Palielināt publisko pētniecības un izstrādes ieguldījumu ietekmi un efektivitāti, koncentrējot pētniecību un inovāciju uz mazāku skaitu iestāžu, un uzlabot pētniecības rezultātu komercializāciju.

([19]) SWD(2025) 95 – Otrā posma valstu analīze par sociālo konverģenci saskaņā ar sociālās konverģences sistēmu (SCF), 2025.

4. Samazināt atkarību no fosilā kurināmā, arī veicinot tirgus liberalizāciju, paātrinot atjaunīgo energoresursu izvēršanu, jo īpaši nosakot teritorijas ar paātrinātām atļauju procedūrām vēja iekārtu uzstādīšanai. Veikt konkrētus pasākumus, lai pakāpeniski izbeigtu fosilā kurināmā subsīdijas, arī atceļot subsīdijas elektroenerģijas ražošanai no oglēm un centralizētai siltumapgādei. Palielināt elektroenerģijas sistēmas elastību, lai samazinātu vairumtirdzniecības cenu svārstīgumu, jo īpaši paplašinot agregēšanas un pieprasījumreakcijas tvērumu un nodrošinot pietiekamu uzkrāšanas jaudu. Modernizēt elektrotīkla infrastruktūru sadales līmenī, izvēršot viedo tīklu infrastruktūru un modernizējot līnijas un apakšstacijas. Risināt enerģētiskās nabadzības problēmu, izstrādājot atjauninātu informācijas sistēmu par enerģētiski nabadzīgām un enerģētiski neaizsargātām mājsaimniecībām un atbalstot tās ar mērķtiecīgiem politikas pasākumiem. Veicināt energoefektivitātes pasākumus rūpniecībā. Veicināt ilgtspējīga pilsētas, sabiedriskā un dzelzceļa transporta izvēršanu un ieviešanu, arī paātrinot nepieciešamās infrastruktūras izveidi. Uzlabot ūdens un atkritumu apsaimniekošanu, novēršot institucionālās nepilnības un ieguldot infrastruktūrā, lai nodrošinātu resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

5. Stiprināt uz kompetencēm balstītu mācīšanu un mācīšanos. Uzlabot mācīšanas kvalitāti ar skolotāju sākotnējo, pastāvīgo un uz vajadzībām balstītu apmācību. Uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti, atbilstību darba tirgus vajadzībām un iekļautības līmeni, arī attiecībā uz romiem un citām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām. Novērst darbaspēka trūkumu, efektīvi īstenojot pasākumus, lai paaugstinātu nodarbinātības līmeni personām ar invaliditāti, personām ar zemāku izglītības līmeni, romiem un ekonomiski neaktīvām personām. Pastiprināt prasmju apguvi, lai palielinātu konkurētspēju un atbalstītu zaļo un digitālo pārkārtošanos. Risināt sociālās iekļaušanas jautājumus, izmantojot uzlabotu piekļuvi integrētiem nodarbinātības un sociālajiem pakalpojumiem un sniedzot efektīvāku minimālo ienākumu atbalstu. Uzlabot piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem, arī turpinot samazināt personīgos maksājumus un novēršot veselības aprūpes speciālistu trūkumu un nevienmērīgo sadalījumu, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmas efektivitāti, pieejamību un kapacitāti.

Briselē, 2025. gada 8. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētāja

S. LOSE